

Ondersteuningsplan

Obs De Driehoek

2026-2030

Versie schooljaar 26/27

Inhoud

Inleiding.....	3
1 Visie en uitgangspunten van ondersteuning	4
2 Organisatie van ondersteuning op onze school	5
3. Leerlingvolgsysteem	7
4 Ondersteuningsprocedure.....	8
5. Leerlingbespreking.....	10
6. Onderwijs op maat	12
7. Leerjaar 8	13
8. Meer-en hoogbegaafdheid.....	15
9. Dyslexie.....	20
10. Passend onderwijs.....	24
11. Doubleren.....	26
Bijlage 1 Richtlijnen (cito) toetsafname leerlingen met dyslexie	28
Bijlage 2 Schoolondersteuningsprofiel (vanuit schoolgids)	30
Bijlage 3 Herfstprotocol	38
Bijlage 4 Procedure aanmelden LWOO/Pro (intern gebruik).....	43

Inleiding

Basisschool De Driehoek biedt onderwijs aan leerlingen met uiteenlopende talenten, mogelijkheden en onderwijsbehoeften. Vanuit onze bedoeling 'Samen groeien tot wereldburgers' streven wij ernaar iedere leerling een veilige, uitdagende en inclusieve leeromgeving te bieden, waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen op cognitief, sociaal, emotioneel en creatief gebied.

Om dit te realiseren werken wij volgens de uitgangspunten van passend onderwijs. Daarbij staat de vraag centraal wat een leerling nodig heeft om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen. We gaan uit van kansen, mogelijkheden en de kracht van samenwerking tussen leerling, ouders, school en externe partners.

In dit ondersteuningsplan wordt beschreven hoe de ondersteuning binnen basisschool De Driehoek is georganiseerd. Het document geeft inzicht in onze visie op ondersteuning, de zorgstructuur binnen de school, de wijze waarop de ontwikkeling van leerlingen wordt gevolgd en de ondersteuning die wij kunnen bieden aan leerlingen met specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Daarnaast wordt beschreven hoe wordt samengewerkt met ouders, het samenwerkingsverband en andere betrokken instanties.

Het ondersteuningsplan vormt daarmee de basis voor een planmatige en transparante uitvoering van passend onderwijs binnen basisschool De Driehoek en biedt richting aan de ondersteuning van leerlingen gedurende hun schoolloopbaan.

1 Visie en uitgangspunten van ondersteuning

Ieder kind heeft een eigen persoonlijkheid en eigen onderwijsbehoefte. Er zijn kinderen die langer de tijd nodig hebben om iets te leren, maar ook kinderen die weinig uitleg nodig hebben om grote leerstappen te maken.

Deze verschillen ontstaan door verschillen in intelligentie, sociale- en emotionele ontwikkeling, lichamelijke condities, motorische ontwikkeling, werkhouding en door milieu en cultuur.

Op De Driehoek willen wij “Samen groeien tot wereldburgers”, dit is onze bedoeling. Daarbij vinden wij het volgende belangrijk:

- Wij denken in mogelijkheden;
- Wij hebben oog en oor voor elkaar;
- Wij werken samen in De Driehoek: Leerling-ouder(s)-leerkracht(en);
- Wij hebben een positieve mindset;
- Wij werken met autonomie, competentie en relatie als basisvoorwaarden.

Onze doelstelling is om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerling. Voor sommige kinderen is het onderwijs in de groep niet toereikend. Zij vragen meer van ons, zij hebben specifieke onderwijsbehoeften. Hierbij staat centraal dat we haalbare doelen nastreven.

Middelen om de doelstelling te bereiken:

- Nascholen van leerkrachten op specifieke gebieden
- Een goede wisselwerking/interactie tussen kind, leerkracht, groep en ouders, met als uitgangspunt een open en veilige omgeving
- Ondersteuning bij invoering van nieuwe ontwikkelingen in de school, bijvoorbeeld bij nieuwe methoden
- Analyseren van de toetsuitslagen en indien nodig nieuwe aanpak bespreken
- Gebruik maken van leerlingvolgsysteem ParnasSys om plan van aanpak te maken om opbrengsten te verbeteren
- Collegiale consultatie en ondersteuning door middel van groeps- en leerlingbespreking (intern en extern)
- De intern begeleider/kwaliteitscoördinator behoort tot het managementteam, zodat ontwikkelingen besproken kunnen worden en er gehandeld kan worden als dit nodig is
- Overdracht dagopvang- peutergroep- school
- Inzetten onderwijsondersteuners en interne/externe deskundigen

De hulp aan deze kinderen is vastgelegd in dit ondersteuningsplan. Hierin wordt nader omschreven hoe we deze ondersteuning hebben georganiseerd.

2 Organisatie van ondersteuning op onze school

Rolverdeling

Leerkracht

Het is de leerkracht die het doet! Hoe de leerkracht denkt, hoe de leerkracht handelt en de beschikbaarheid van wat de leerkracht daarbij nodig heeft, bepaalt het succes van de ondersteuning.

Intern begeleider

De intern begeleider is verantwoordelijk voor de leerlingenzorg en heeft coördinerende en begeleidende taken. Zij helpt leerkrachten en ouders met hulpvragen over kinderen. Zij kan daarbij een beroep doen op haar netwerk. Zij voert ook gesprekken met ouders en leerkracht over het kind.

De IB'er houdt zich ook bezig met de handelingsgerichtwerken cyclus (HGW) en het leerlingvolgsysteem. Tevens ondersteunt de intern begeleider de directie bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid op het terrein van de leerlingenzorg.

Kwaliteitscoördinator

De kwaliteitscoördinator (voorheen intern begeleider) heeft 3 rollen binnen de school. Zij is zorgregisseur, trendanalist en leercoördinator. Als zorg regisseur houdt de kwaliteitscoördinator zicht op hoe de zorg op school ingevuld wordt. Welke hulp is waar nodig en wat kunnen we aan zorg bieden. Als trendanalist houdt de kwaliteitscoördinator zich bezig met het analyseren van opbrengsten uit toetsen. Welke interventies zijn mogelijk, welke zijn nodig om de resultaten te bevorderen. Daarnaast is scholing en het blijven ontwikkelen essentieel. De kwaliteitscoördinator houdt zicht op waar ruimte ligt voor verbetering. Bij de invulling van deze 3 rollen staat de kwaliteit van het onderwijs centraal. Vanaf 1 januari 2026 is de Kwaliteitscoördinator binnen OZHW een functie.

Onderwijsondersteuners/leraarondersteuners/pedagogisch medewerkers

De onderwijsondersteuners worden aangestuurd door de leerkracht en intern begeleider en zijn er om de leerkracht te ondersteunen bij de begeleiding van leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

De pedagogisch medewerker kan als onderwijsondersteuner ingezet worden, maar ook als groepsbegeleider van de Victor de Verkennergroep (>3,5 jaar)

Interne/externe deskundigen

Op dit moment zijn er geen interne deskundigen op De Driehoek aanwezig.

Wij kunnen externe deskundigen o.a. inzetten via ons samenwerkingsverband RiBA, wijkteam, CJG, Auris en Visio in de vorm van ambulante begeleiding voor de leerkracht en/of de leerling.

Locatieleider

De locatieleider richt zich op de dagelijkse aansturing, onderwijskwaliteit, personeelsbegeleiding en het onderhouden van contacten met ouders en de lokale omgeving

Directie

De directeur draagt de eindverantwoordelijkheid en is als zodanig betrokken bij de ondersteuningsroute.

De 1-zorgroute

De 1-zorgroute richt zich op het doelgericht, handelingsgericht en planmatig afstemmen van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van leerlingen en op verschillen daarin. Deze werkwijze wordt gebruikt om passend onderwijs te realiseren, de onderwijszorg in school te verbeteren en handelingsgericht te werken.

Het uitgangspunt van de 1-zorgroute is het afstemmen van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Die afstemming vindt plaats op drie niveaus: het groepsniveau, het schoolniveau en bovenschoolsniveau.

Afstemming op groepsniveau vindt in de klas plaats door de leerkracht. Op schoolniveau vindt de afstemming plaats met behulp van intern begeleider/ kwaliteitcoördinator en ouders.

Bovenschools vindt de afstemming plaats in samenwerking met het samenwerkingsverband (RiBA). Iedereen spreekt dezelfde taal!

De kern van ons onderwijs wordt gevormd door de gedachte dat elke leerling uniek is, maar dat betekent niet dat elke leerling ook een eigen leerprogramma krijgt. We groeperen leerlingen op basis van overeenkomstige behoeften. Dat doen we om twee redenen: enerzijds is leren een sociaal proces, anderzijds weten we dat té geïndividualiseerd onderwijs een negatieve invloed heeft op de leer- en sociale opbrengsten.

Daarnaast gaan we uit van het principe van respons op instructie. Dit betekent dat leraren goed kijken naar hoe een leerling reageert op het onderwijs dat hij krijgt. Als deze respons onvoldoende is, dan gaan we het onderwijs verder intensiveren. Is de respons voldoende, dan gaan we door met wat we deden, of we gaan het onderwijs verrijken. Hiermee streven we ernaar om het maximale uit de leerling halen.

De middenmoot is het ankerpunt van de inrichting van ons onderwijsprogramma. Dat is dan ook de kern van ons onderwijscontinuüm. We noemen dit een continuüm omdat het bestaat uit tenminste drie zorgvuldig samengestelde onderwijsarrangementen (niveaus), die op elkaar aansluiten: intensief, basis en verrijkt. De drieslag in het aanbod komt tegemoet aan de kenmerken en onderwijsbehoeften van het merendeel van de leerlingen in de school.

We redeneren van de school naar de groep naar de leerling. Ons onderwijscontinuüm is passend voor onze schoolpopulatie. Daarna passen we het onderwijscontinuüm nog verder aan op de groep. Tenslotte kijken we naar de leerling: moeten we het onderwijs voor hem nog verder aanpassen?

We werken volgens een model van convergente differentiatie. Dit betekent dat we met de hele groep leerlingen telkens aan één set doelen werken. Om die te bereiken is er variatie in de aanpak. Convergente differentiatie biedt de meeste kansen op hoge opbrengsten, juist voor zwakke leerlingen. Alleen als het echt niet anders kan, gaan we hiervan afwijken. Leerlingen mogen dan langer over dezelfde stof doen bijvoorbeeld.

3. Leerlingvolgsysteem

Onze school werkt met het Cito-leerlingvolgsysteem. De volgende toetsen worden afgenomen:

Vak	Toets	Groep
Lezen	Drie Minuten Toets 2018 AVI	Groep 3 t/m 8
Rekenen Wiskunde	Leerling in Beeld	Groep 3 t/m 8 papier
Begrijpend lezen	Leerling in Beeld	Groep 3 t/m 8 papier
Spelling niet werkwoorden	Leerling in Beeld	Groep 3 t/m 8 papier
Spelling werkwoorden	Leerling in Beeld	Groep 6,7,8 papier
Leestekens	Leerling in Beeld	Groep 6,7,8 papier

Naast het Cito-leerlingvolgsysteem worden leerlingen gevolgd d.m.v.:

- De leerlijnen van De Kleuterrevolutie in ParnasSys groep 1/2
- Voor de analyse van de opbrengsten en zorgadministratie gebruiken we ParnasSys voor groep 1 t/m 8 (LAS)
- Leerling in Beeld sociaal emotioneel
- DHH (digitaal handelingsprotocol begaafdheid)

De toetsen worden afgenomen volgens de toetskalender. Deze staat in de Teamsomgeving en is alleen inzichtelijk voor leerkrachten. De Cito-perioden staan wel op de kalender voor ouders aangegeven. De school analyseert cyclisch de vorderingen en ontwikkelingen van de leerlingen middels ParnasSys en Leerling in Beeld. De voortgang en de resultaten van de Cito toetsen en de sociaal-emotionele screening worden door de leerkrachten 5 keer per jaar besproken binnen het onderwijsteam. De sociaal emotionele groepsbesprekingen (2 keer per jaar) vinden in het onderwijsteam samen met de intern begeleider/ kwaliteitcoördinator plaats. De didactische groepsbesprekingen (3 keer per jaar) vinden samen met de intern begeleider/ kwaliteitcoördinator plaats. De schoolanalyse vindt 2 keer per jaar plaats op teamniveau. Dan worden alleen de Cito opbrengsten op schoolniveau geanalyseerd en besproken.

Al deze gegevens worden meegenomen in de fases binnen hoofdstuk 4.

Indien het nodig is om op schoolniveau een vakgebied aan te pakken, dan wordt dit door het managementteam (directie, intern begeleider) opgepakt en vermeld in het jaarplan.

Er wordt een schoolrapportage in ParnasSys gemaakt van de Cito-uitslagen die besproken wordt tijdens het vestigingsoverleg met het bestuur.

4 Ondersteuningsprocedure

De cyclus van het handelingsgericht werken

De cyclus handelingsgericht werken vindt twee keer per jaar plaats na het afnemen van de Cito toetsen. Dit geldt voor de groepen 3 t/m 8. Deze cyclus is een hulpmiddel om de zorg op groepsniveau en individueel niveau concreet te maken. Op groepsniveau benoemt de leerkracht de onderwijsbehoeften, stimulerende factoren en de belemmerende factoren van de leerlingen in zijn groep. Deze worden genoteerd in ParnasSys.

Deze cyclus kent vier fasen:

1. **Signaleren.** Onder andere het signaleren van leerlingen die extra begeleiding nodig hebben.
2. **Analyseren.** Hieronder valt het analyseren van de opbrengsten uit de toetsen. En vanuit daar worden de onderwijsbehoeften van de leerlingen benoemd.
3. **Plannen.** De leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften clusteren en een groepsplan opstellen.
4. **Realiseren.** Het groepsplan in de praktijk uitvoeren.

Op De Driehoek maken wij gebruik van ons leerlingadministratiesysteem ParnasSys om te analyseren en op basis van de uitkomsten van onze analyse een groepsplan te maken. Waar we dan een half schooljaar mee aan de slag gaan. Tevens worden in ParnasSys de onderwijsbehoeften per leerling genoteerd.

Individuele handelingsplannen (IHP)

Soms is het nodig om een individueel handelingsplan voor een leerling te maken om daarin duidelijk op papier te zetten welke hulp deze leerling nodig heeft, aan welke doelen er gewerkt gaat worden en hoe de hulp vorm gaat krijgen. In een handelingsplan moeten dus de onderwijsbehoeften van de leerling opgenomen zijn. Het is doelgericht, systematisch en transparant voor alle betrokkenen. In het handelingsplan wordt door de leerkracht of onderwijsondersteuner bijgehouden hoe de hulp heeft plaatsgevonden en welke doelen er zijn behaald.

Stappenplan ondersteuningsprocedure

Stap 1:

1. De leerkracht maakt een plan in ParnasSys en benoemt de onderwijsbehoeften, stimulerende en belemmerende factoren van leerlingen.
2. De leerkracht maakt op basis van de onderwijsbehoeften en analyse cito opbrengsten een indeling op drie niveaus met bijbehorende aanpak in ParnasSys.
3. De leerkracht werkt gedurende een afgesproken periode met het plan.

Stap 2:

1. De leerkracht ziet bij een leerling geen verbetering bij het werken in stap 1. De aanpak om aan te sluiten bij de onderwijsbehoefte heeft geen effect.
2. De leerkracht analyseert het probleem.
3. De leerkracht formuleert de hulpvraag en bespreekt de leerling in zijn of haar onderwijsteam. Dit kan ook buiten de groepsbesprekingen plaatsvinden.
4. Leerkracht gaat werken met bijgestelde aanpak in het groepsrooster.
5. Als de hulp uit het onderwijsteam onvoldoende werkt, kan de leerkracht met zijn of haar hulpvraag bij de intern begeleider/ kwaliteitcoördinator terecht en wordt een aangepaste aanpak besproken. Verschillende uitkomsten zijn mogelijk:
  - De leerkracht werkt met aangepast plan waarbij de betreffende leerling werkt met een individueel handelingsplan.
  - De leerling wordt besproken met orthopedagoog of ambulant begeleider van het samenwerkingsverband of medewerker wijkteam of ambulant dienstverlener van Auris of Visio, handelingsplan wordt opgesteld en leerkracht gaat werken volgens individueel handelingsplan.
  - De intern begeleider/ kwaliteitcoördinator of specialist neemt diagnostisch onderzoek af met toestemming van ouder(s). Er wordt een handelingsplan opgesteld en leerkracht gaat werken volgens individueel handelingsplan.

Stap 3:

1. Bij onvoldoende effect bij stap 2 volgt een gesprek met de ouders
2. De leerling wordt in het schoolondersteuningsteam (SOT) besproken. Dit team bestaat uit leerkracht, intern begeleider/ kwaliteitscoördinator, orthopedagoog, schoolcontactpersoon wijkteam en ouders (en eventueel CJG).
3. Uit het SOT overleg kunnen diverse acties voortvloeien, bijvoorbeeld een arrangement waarbij een ambulant begeleider van het samenwerkingsverband de leerkracht ondersteunt.
4. Als blijkt dat SBO of SO meer passend is, vindt er een HIA-gesprek (Handelings integraal arrangeren) plaats. Dit gesprek wordt geleid door een HIA-trajectbegeleider vanuit het samenwerkingsverband RiBA en bij dit gesprek schuiven alle (externe) betrokkenen aan.

5. Leerlingbespreking

Er zijn verschillende momenten waarbij leerlingen op De Driehoek besproken worden.

Groepsbespreking

Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken en de 1-zorgroute vinden er jaarlijks groepsbesprekingen plaats waarbij de intern begeleider/ kwaliteitcoördinator aansluit bij een overleg van het onderwijsteam of alleen met de groepsleerkracht waarin de groepen en de analyse van opbrengsten besproken worden naar aanleiding van een groepsbesprekingsformulier dat voorafgaand aan het overleg door de leerkrachten is ingevuld en door alle aanwezigen is gelezen. De eerste vindt plaats rond de herfstvakantie. Deze dient om de voortgang te monitoren en te controleren of de afspraken die betrekking hebben op de groep overgedragen en gewaarborgd zijn. Tevens worden de gouden weken geëvalueerd (hoe staat het met de groepsvorming/groepsdynamiek).

Na de Citoperiodes (M en E) in het schooljaar vinden er groepsbesprekingen plaats naar aanleiding van de opbrengsten vanuit Cito en het functioneren van de groep. Dit gebeurt aan de hand van de gegevens uit ParnasSys en Leerling in Beeld. Groepsbezoeken vormen ook een onderdeel van de bespreking.

Individuele leerlingbespreking

Mocht een leerkracht handelingsverlegen zijn bij een leerling dan wordt deze leerling en de hulpvraag van de leerkracht eerst in het onderwijsteam besproken. De leerkracht ontvangt dan handelingsadviezen voor een passende aanpak vanuit het onderwijsteam. Mocht dit niet voldoende zijn dan kan er een afspraak gemaakt worden met de intern begeleider/ kwaliteitscoördinator om de betreffende leerling te bespreken. Afhankelijk van de hulpvraag kunnen er afspraken gemaakt worden en doelen gesteld worden waaraan de leerling in de afgesproken tijd kan gaan werken. Ook kan besloten worden tot het inschakelen van externe deskundigen of het aanvragen van een onderzoek. Ouders worden bij dit proces betrokken. Afspraken en doelen waaraan gewerkt gaat worden, worden opgenomen in het groepsplan of in het individuele handelingsplan. Bespreking met orthopedagoog/schoolcontactpersoon wijkteam (voorheen schoolmaatschappelijk werk).

Indien nodig kan de intern begeleider/ kwaliteitscoördinator een of meerdere leerlingen bespreken met de orthopedagoog en de onderwijspecialisten. Met behulp van de gegeven adviezen kan de school weer verder met de betreffende leerling(en). Ook met de schoolcontactpersoon van het wijkteam heeft de intern begeleider/ kwaliteitscoördinator zesmaal per schooljaar een afspraak om hulpvragen en voortgang van gesprekstrajecten die al in gang zijn gezet te bespreken.

Bespreking in het ondersteuningsteam

Indien een leerling onvoldoende profiteert van de ingezette aanpak volgens het groepsplan in of het individuele handelingsplan wordt de leerling besproken in het ondersteuningsteam (SOT). Een SOT heeft vaste deelnemers. Te weten: de ouders van de leerling, de leerkracht, de intern begeleider, de orthopedagoog van het samenwerkingsverband (RiBA) en een medewerker van het wijkteam. Andere disciplines kunnen op verzoek worden uitgenodigd (CJG, logopedie, etc.)

Overdracht met de leerkracht van het volgend jaar

Na het laatste rapport evalueert de leerkracht het groepsplan en zorgt dat de verdeling van de leerlingen in instructieniveau (intensief, basis, verrijkt) n.a.v. de E Cito opbrengsten klaarstaat in het groepsplan voor de start van volgend schooljaar. Alle informatie in ParnasSys wordt gebruikt voor een warme overdracht van de leerlingen aan de volgende leerkracht.

6. Onderwijs op maat

Wanneer blijkt dat het huidige onderwijs in de groep niet toereikend is, kan er volgens de ondersteuningsprocedure gezocht worden naar een passend aanbod.

Arrangementen

Het samenwerkingsverband RiBA

Een arrangement kan door het samenwerkingsverband afgegeven worden op het gebied van ontwikkeling en gedrag. Het arrangement kan bestaan uit ambulante ondersteuning aan de leerkracht door een deskundige van RiBA. Daarnaast is er een mogelijkheid om financiële middelen aan de school ter beschikking te stellen voor begeleiding aan de leerling.

Auris

Audiologisch Centrum verzorgt arrangementen voor leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis en/of slechthorendheid. In dit geval wordt de leerling begeleid door de ambulante dienstverlener van Auris.

Visio

Expertise centrum voor slechtziende en blinde mensen verzorgt arrangementen voor leerlingen met een visuele beperking. In dit geval wordt de leerling begeleid door de ambulante dienstverlener van Visio.

Eigen leerlijn

Als een leerling op één specifiek vakgebied moeilijk meekomt en het tempo van de klas niet kan volgen, kan er voor een eigen leerlijn gekozen worden. De differentiatie wordt dan divergent. Dit betekent dat de leerling instructie op maat ontvangt en langer de tijd krijgt om de lesstof zich eigen te maken. Een gevolg kan zijn dat dit bepalend is voor het uitstroomniveau (VO).

Ontwikkelingsperspectief

Soms moeten we concluderen dat het kind het eindniveau van de basisschool niet kan halen (referentieniveaus). Er kan dan worden besloten om een individueel ontwikkelingsperspectief (OPP) voor deze leerling te maken. Dit is in overleg met de ouders. In dit plan staat aan welke doelen de leerling gedurende het schooljaar gaat werken. Leerlingen met een eigen leerlijn en leerlingen met een ondersteuningsarrangement van Auris en Visio hebben altijd een OPP.

7. Leerjaar 8

Verplichte doorstroomtoets (eindtoets)

Met het oog op het belang van een doorgaande leerlijn, staan de referentieniveaus taalverzorging, lezen en rekenen centraal in de doorstroomtoets. De doorstroomtoets meet in hoeverre leerlingen de referentieniveaus beheersen, in ieder geval op het gebied van de leesvaardigheid, taalverzorging en de algemene rekenvaardigheid.

Alle schoolverlaters in het reguliere basisonderwijs maken een doorstroomtoets, ook leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften. Voor deze leerlingen kan de school de omstandigheden aanpassen (rustige plek, korte onderbrekingen, voorleesfunctie, extra tijd). Bovendien stellen de toetsaanbieders aangepaste versies ter beschikking, zoals een gesproken versie voor leerlingen met dyslexie en een versie in grote letters of in braille voor leerlingen met een visuele beperking.

De volgende groepen leerlingen hoeven geen eindtoets te maken (het mag wel):

- Zeer moeilijk lerende leerlingen.
- Meervoudig gehandicapte leerlingen die moeilijk leren.
- Leerlingen die minder dan 4 jaar in Nederland zijn en het Nederlands nog niet voldoende beheersen.

Met het oog op de invoering van de Wet Passend Onderwijs zijn de eerste twee uitzonderingsgroepen nader gespecificeerd.

Het gaat om:

- Leerlingen met een uitstroomprofiel vso-arbeidsmarkt of vso-dagbesteding, vastgelegd en onderbouwd in het ontwikkelingsperspectief (OPP) van de betreffende leerling.
- Leerlingen met een IQ lager dan 75.

De school beslist, na overleg met de ouders, of deze leerlingen wel of niet meedoen aan de doorstroomtoets. Wordt de leerling hiervan vrijgesteld, dan legt de school de onderbouwing van deze beslissing vast in de eigen administratie voor het geval de inspectie daarom vraagt.

Het advies voor het voortgezet onderwijs wordt gegeven op basis van:

- Het advies van de leerkrachten van groep 7 en 8 (in overleg met de intern begeleider/kwaliteitscoördinator). Dit advies is gebaseerd op toetsen, werkhouding, zelfstandigheid, motivatie, doorzettingsvermogen e.a.
- De uitkomsten van het leerlingvolgsysteem.
- De uitkomsten van de doorstroomtoets
- De uitslag van het Drempelonderzoek (indien dit is afgenomen).
- De terugkoppeling leerkracht groep 6 en 7.

Betrokkenheid ouders

Elke leerling op het juiste niveau laten instromen in het voortgezet onderwijs is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Uiteindelijk is het de bedoeling dat het advies van het VO-niveau past bij de

leerling zodat de leerling het best tot zijn of haar recht komt.

Het feitelijke advies wordt gegeven door de leerkrachten; ouders kunnen een belangrijke rol spelen in het goed afstemmen van de verwachtingen bij henzelf en hun kind. Dit doen wij door met ouders in gesprek te gaan over de ontwikkeling van hun zoon/dochter.

In ons PO/VO protocol (<https://obs-de-driehoek.nl/downloads/>) bieden wij helderheid en inzicht op de overwegingen die horen bij het basisschooladvies. Wettelijk gezien moet er overeenstemming zijn met de ouders over het advies van de basisschool. Het woord 'advies' zelf impliceert een zekere mate van vrijblijvendheid. De ervaring leert dat het schooladvies en de verwachtingen van de ouders ten aanzien van hun kind niet altijd overeenkomen. Dat kan leiden tot frictie en misverstanden tussen ouders en school. Als wij ouders tijdig betrekken bij het adviesproces voorkomen we dat we hen voor een voldongen feit stellen. Door openheid en helderheid in de communicatie kunnen school en ouders de inzichten en verwachtingen goed op elkaar afstemmen. Met als resultaat een voor iedereen bevredigend eindadvies en een voor de leerling evenwichtig en optimaal instroomniveau voor in het VO.

8. Meer-en hoogbegaafdheid

Signalering

Basisschool De Driehoek hanteert voor de signalering van (hoog/meer) begaafde leerlingen de module signalering uit het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH). Hierbij wordt ervan uitgegaan dat alle stappen van de module signalering doorlopen worden.

Onze doelstelling is het opsporen van leerlingen die in aanmerking komen voor verder onderzoek via de module diagnostiek van het DHH. De leerkracht is verantwoordelijk voor het opstarten van de signaleringsprocedure en het verzamelen van de benodigde gegevens. Aanleiding voor het afnemen van de DHH kan zijn:

- signaal van de ouders;
- observatie leerkracht;
- leerling valt op doordat hij/zij langere tijd achtereen hoog tot zeer hoge scores haalt op de toetsen van het leerlingvolgsysteem (LVS cito).

In principe is één van bovenstaande signalen genoeg voor het opstarten van de signaleringsprocedure. Wanneer er sprake is van duidelijke problemen in het functioneren zoals mogelijk onderpresteren, dan is het advies om direct over te gaan naar de module diagnostiek.

De eerste signalering vindt plaats bij alle leerlingen in groep 1. Uitgangspunt is dat de signaleringsprocedure plaatsvindt in het eerste half jaar na instroom op de basisschool. Jaarlijks nemen de leerkrachten van de groepen 1, 3 en 5 de DHH sowieso af in mei.

De resultaten van de signaleringsprocedure worden besproken met de intern begeleider. Leerkracht en intern begeleider bepalen gezamenlijk welke keuzes er gemaakt worden voor het vervolgtraject. Uitgangspunt is dat alle leerlingen, waarvan het protocol aangeeft dat verder onderzoek zinvol is, doorgaan naar de module diagnostiek.

Ouders worden op de hoogte gebracht van de uitkomst van de signaleringsprocedure wanneer er besloten wordt om verder te gaan naar de module diagnostiek. Ouders krijgen via een gesprek en een mail toegang tot het oudergedeelte van de signaleringsprocedure. De leerling is medeverantwoordelijk voor het vormgeven van zijn/haar leerstofaanbod. De visie van de leerling wordt meegenomen in de module diagnostiek. Bij leerlingen vanaf groep 5 wordt een vragenlijst afgenomen. Bij jongere kinderen wordt dit door middel van een kindgesprek gedaan. De uitkomst van de procedure diagnostiek wordt besproken met ouders. De leerkracht schrijft samen met de intern begeleider een eindverslag, waarin wordt aangegeven hoe de school verder gaat handelen. Hierbij wordt duidelijk aangegeven wat een school maximaal kan bieden.

Adviesprocedure vervroegde doorstroming

Basisschool De Driehoek biedt de mogelijkheid aan (hoog)begaafde leerlingen om vervroegd door te stromen. Bij een besluit rondom een vervroegde doorstroming van een leerling wordt de adviesprocedure vervroegde doorstroming van de DHH doorlopen. Dit gehele proces is echter maatwerk.

Als er een indicatie is vanuit DHH zal er een gesprek tussen ouders, leerkracht (en leerling afhankelijk van de leeftijd) en eventueel ib plaatsvinden. Het besluit tot vervroegde doorstroming kan enkel genomen worden wanneer DHH aangeeft dat een leerling tot de doelgroep behoort, er sprake is van een didactische voorsprong van een jaar of meer op alle basisvakken (LVS), de sociaal-emotionele ontwikkeling voldoende ontwikkeld (LIB) is en zowel ouders als school het eens zijn over een vervroegde doorstroming. Als er aanleiding is tot het afnemen van een IQ-test zal dit in overleg gaan met het samenwerkingsverband RIBA. Dit kan namelijk gedaan worden door de gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband of een gespecialiseerd onderzoeksbureau.

Compacten

Het kan zijn dat het nodig is voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong om de lesstof compacter aan te bieden zodat er ruimte is voor verrijking en op die manier de leerling gemotiveerd te houden. We hanteren een schoolbrede aanpak op het gebied van compacting.

Aanvankelijk lezen (groep 3)

Lijn 3 biedt bij de leeslessen differentiatie op 3 niveaus, het 3-ster niveau is in principe bedoeld voor leerlingen die bij aanvang van groep 3 lezen op niveau AVI-M3 of hoger (vaststellen na thema 1 door afname DMT M3 en AVI-M3). Het einddoel voor deze leerlingen is minimaal AVI-M4 halen eind groep 3. Het 3-ster niveau is vanaf thema 2 terug te vinden in de werk- en bieboekjes, de rijtjesboeken, in het toetsboek, de oefensoftware voor lezen en in de kopieermap. In de kopieermap zijn ook werkbladen voor begrijpend lezen (3-ster) opgenomen. Ook voor lijn 3 volgen we de richtlijnen voor compacten van de DHH.

Rekenen

De methode De Wereld in Getallen 5 biedt verschillende mogelijkheden om rekensterke en rekensnelle leerlingen uit te dagen. Binnen de lessen worden waar mogelijk denk vragen aangeboden die een beroep doen op rekenkundig inzicht, probleemoplossend denken en redeneren.

Sterke rekenaars hebben vaak minder oefening nodig om een leerdoel te beheersen. De leerkracht bepaalt op basis van observaties, lesresultaten en toetsgegevens welke leerlingen in aanmerking komen voor compacten. Nadat leerlingen hebben laten zien dat zij het lesdoel beheersen, wordt de basisstof beperkt aangeboden. De vrijgekomen tijd wordt ingezet voor verrijking en verdieping.

De verrijking bestaat uit plusopdrachten en uitdagende rekenactiviteiten die een beroep doen op hogere denkvaardigheden, zoals analyseren, evalueren en creëren. Daarnaast maken leerlingen gebruik van de beschikbare oefensoftware, waarmee het aanbod kan worden afgestemd op hun onderwijsbehoeften.

Ook binnen de blokafsluiting zijn extra verrijkingslessen beschikbaar. Deze pluslessen, in te zetten in les 16, 17 en 18, stimuleren leerlingen om creatief en onderzoekend met reken-wiskundige vraagstukken om te gaan en bieden ruimte voor verdieping buiten het reguliere lesaanbod.

De instructie voor de plusrekenaars wordt door de leerkracht en/of de onderwijsondersteuner verzorgd.

De plustaken zijn niet bedoeld voor rekenbegaafde leerlingen. Voor deze leerlingen bieden we o.a. de volgende verrijking:

Eerste leerlijn	Tweede leerlijn	Incidenteel inzetbaar materiaal
Kien rekenen	Kien rekenen	Smartgames
Plustaak rekenen	Plustaak rekenen	Kangoeroe reketoppers (vanaf groep 5)
Rekentijger & rekenpanda	Rekentijger	Rekenpuzzels en breinkrakers
Topklassers wiskunde 1 & 2 (vanaf groep 7)	Topklassers wiskunde 1 & 2 (vanaf groep 7)	

Taal en spelling

Voor spelling werken wij met Staal 2 Spelling en Grammatica. Leerlingen die de aangeboden leerdoelen aantoonbaar beheersen, kunnen onderdelen van de oefen- en herhalingsstof compact verwerken. Zij blijven deelnemen aan de centrale instructie van nieuwe categorieën, maar krijgen vervolgens ruimte voor verdieping en verrijking. Staal 2 biedt hiervoor extra uitdagend werk in het Werkboek Plus en aanvullende opdrachten binnen het reguliere aanbod.

Naast het pluswerkboek bieden we de volgende verrijking voor de taalbegaafde leerlingen:

Eerste leerlijn	Tweede leerlijn	Incidenteel inzetbaar materiaal
Plustaak taal & lezen	Plustaak taal & lezen	
	Slimme taal	

Wetenswaardig (begrijpend lezen/wereldoriëntatie/burgerschap)

Wetenswaardig is een compleet uitgewerkte lesmethode voor leraren in het primair onderwijs. De lesmethode bestaat uit 30 gethematiseerde lesboeken waarmee leraren hun leerlingen van groep 4 t/m 8 klassikaal kunnen inleiden in de vakgebieden geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, techniek en taalbeschouwing.

De methode Wetenswaardig biedt ruime mogelijkheden om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong of kenmerken van meerbegaafdheid. De thematische opzet, rijke teksten en kennisgerichte lessen nodigen leerlingen uit om verbanden te leggen, kritisch na te denken en hun kennis te verdiepen. Wetenswaardig stimuleert niet alleen het verwerven van kennis, maar ook het toepassen, analyseren en verbinden van informatie binnen verschillende vakgebieden.

Voor meer- en hoogbegaafde leerlingen zoeken wij actief naar mogelijkheden voor verdieping en verrijking binnen de aangeboden thema's.

Extra verrijking bieden we in de volgende vorm aan:

Verrijking

Het maken van muurkranten, mindmappen, werkstukken, lapbook;

Het stellen van verdiepende vragen en het voorleggen van problemen waarbij het probleemoplossend vermogen en creativiteit gestimuleerd wordt;

Het inzetten van denksleutels en de taxonomie van Bloom.

Vakoverstijgend

Webkwesties

Plustaak wereldoriëntatie

Edubook projecten

Topklassers wetenschap

Taxonomie van Bloom projecten

Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong

Bij de kleuters wordt gewerkt met de leerlijnen van de kleuterrevolutie in ParnasSys. In de kleutergroepen vindt er aanbod op niveau plaats. Er wordt niet gewerkt met een vaste methode. Het spelend en handelend leren staat centraal.

Het onderwijs sluit aan bij het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Binnen de groepen 1&2 bestaat de mogelijkheid om verrijking binnen een thema aan te bieden aan kleuters die meer aankunnen dan het reguliere aanbod.

Voordat een kleuter start op De Driehoek vullen de ouders een intakeformulier in. De leerkracht heeft een intakegesprek met ouders van startende kleuters. Op het aanmeldformulier kunnen ouders aangeven of er een vermoeden van hoogbegaafdheid bestaat. De intern begeleider neemt eventueel contact op met het kinderdagverblijf of peuterspeelzaal.

Momenteel bieden wij de volgende verrijking voor kleuters:

- Ontwikkelingsmateriaal anders inzetten waardoor het extra uitdagend wordt;
- Verdiepende vragen stellen;
- Vragen en problemen voorleggen waarbij hun probleemoplossend vermogen gestimuleerd wordt;
- Inzetten van smartgames;
- Aanbieden van de volgende leerlijn;
- Inzetten van de denksleutels.

De leerkrachten kunnen gebruik maken van de volgende materialen:

Vakoverstijgend materiaal

Pienter deel 1

Plusprojecten van de kleuteruniversiteit

Smartgames

Bee-Bot

Denksleutels

Bouw!

Erasmusklas

Wanneer het verrijkingprogramma onvoldoende is, kan een leerling genomineerd worden voor de Erasmusklas. De doelstelling van de Erasmusklas is tegemoetkomen aan de specifieke onderwijsbehoeften van meer- of hoogbegaafde leerlingen van groep 5 t/m 8, zowel op intellectueel als op sociaal-emotioneel gebied.

De Erasmusklas biedt:

- een intellectuele stimulans en uitdaging op het eigen niveau;
- de gelegenheid in contact te komen met gelijkgestemde leeftijdsgenoten;
- aandacht voor het “leren leren”;
- lessen in vakken die buiten het curriculum van de reguliere groepen vallen zoals filosoferen en programmeren.

De Erasmusklas is gevestigd op basisschool De Zeppelin. De leerlingen kunnen één dag per week in de Erasmusklas worden geplaatst en moeten elk jaar opnieuw aangemeld en genomineerd worden.

Pregymnasium

Het Pregymnasium is een samenwerking tussen o.a. basisschool De Driehoek en het Dalton Lyceum. Potentiële vwo-leerlingen kunnen in groep 8 deelnemen aan een programma dat gericht is op kennismaken met de vakken die gegeven worden in het VO. Aanmeldingen gaan in samenspraak met intern begeleider, leerkracht en ouders van het kind. De vakken die worden gegeven zijn o.a.:

- VTO (versterkt talenonderwijs Frans en Engels)
- O&O (onderzoek en ontwerpen Technasium)
- Kunst (dans, drama, zang en tekenen)
- Klassieke talen
- Natuurkunde

Er kan ook gebruik gemaakt worden van andere gymnasiumschole die pregymnasium aanbieden. Ouders moeten de aanmelding daarvoor zelf regelen en hier zijn vaak kosten aan verbonden. Het is vooral belangrijk dat de kinderen die in aanmerking komen voor pregymnasium deelnemen aan het pregymnasium op de school waar ze graag naartoe willen gaan.

9. Dyslexie

Dyslexie is een leerstoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met lezen en spellen, ondanks een normale intelligentie. Het wordt veroorzaakt door een verminderde samenwerking tussen hersengebieden die letters aan klanken koppelen, wat leidt tot traag en onnauwkeurig lezen en spellen. De problemen kunnen variëren van het omdraaien van letters en klanken tot langzaam lezen en moeite met spelling, wat ook begripend lezen kan beïnvloeden. Leerlingen hebben vaak meer moeite met:

Belangrijkste kenmerken van dyslexie

- **Technische lees- en spellingproblemen:** Moeite met het koppelen van letters aan klanken, wat resulteert in langzaam, spellend of radend lezen.
- **Hardnekkige problemen:** De problemen blijven bestaan, ook na intensieve begeleiding en oefening.
- **Fonologische problemen:** Moeite met het herkennen en manipuleren van klanken in woorden (fonologisch bewustzijn).
- **Gevolgen voor begripend lezen:** Omdat er veel energie nodig is voor het ontcijferen van woorden, kan het moeilijker zijn om de betekenis van een tekst te begrijpen.

Dyslexie en diagnose

Als er een vermoeden van dyslexie is, is het mogelijk om de leerling te laten onderzoeken om vast te stellen of er sprake is van (ernstige) dyslexie. Deze onderzoeken kosten veel geld. Ouders kunnen dit zelf bekostigen, maar het is ook mogelijk dat dit vergoed wordt vanuit de gemeente. Dit is dan de gemeente waar de leerling ingeschreven staat.

De school heeft de taak om een schooldossier op te bouwen conform het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling - versie 3.0. Basisschool de Driehoek is onderdeel van het samenwerkingsverband RiBA (Ridderkerk, Barendrecht en Albrandswaard). RiBA treedt namens de BAR-gemeenten op als poortwachter tot de vergoede dyslexiezorg. Dit houdt in dat een GZ-psycholoog van RiBA het dossier inhoudelijk beoordeelt. De BAR-gemeenten blijven verantwoordelijk voor de bekostiging, inkoop en controle van de dyslexie-behandelinstututen.

Om in aanmerking te komen voor een vergoed dyslexie onderzoek moet de leerling aan het volgende criterium voldoen:

- 3x een opeenvolgende E-score (V) op hoofdmetingen Jan/feb Mei/juni van de DMT (Drie Minuten Test)

Als de leerling aan bovenstaand criterium voldoet, vult de intern begeleider het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling - versie 3.0 voor de leerling in en dient de aanvraag in bij het samenwerkingsverband waarna de poortwachter de aanvraag moet goedkeuren. Als de aanvraag is goedgekeurd, kunnen ouders op zoek gaan naar een onderzoeksbureau die het dyslexieonderzoek kan uitvoeren. Dit met een onderzoeksbureau zijn waarmee de gemeente een contract heeft afgesloten. Ouders worden hierover bericht door de poortwachter. Voor leerlingen waarbij sprake is van dyslexie of een vermoeden van dyslexie is ondersteuning op het niveau 1

vaak onvoldoende. Het is belangrijk dat de ondersteuning in aanloop naar het dyslexieonderzoek is aangeboden op niveau 3 (zie overzicht hieronder). Alleen op die manier kan aangetoond worden dat de leesproblematiek hardnekkig is.

Extra ondersteuning op 4 niveaus:

- Niveau 1: goed lees- en spellingsonderwijs in klassenverband (alle leerlingen)
- Niveau 2: extra begeleiding in de klas door de leerkracht
- Niveau 3: specifieke interventies uitgevoerd en/of ondersteund in een kleine onderwijssetting
- Niveau 4: diagnostiek en behandeling door een dyslexiebehandelaar

Het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling - versie 3.0 (stappenplan)

Stap 1: Melding bij de intern begeleider

De leerling wordt bij de intern begeleider aangemeld met de mededeling dat er een vermoeden van dyslexie bestaat. Dit vermoeden van dyslexie wordt, al dan niet met de IB-er, door de leerkracht met de ouders besproken.

Samen met de IB-er worden dan de volgende acties ondernomen:

- IB-er doet eventueel observatie(s) in de klas.
- De toetsgegevens (niet-methode gebonden) worden uitgedraaid (LVS).
- Leerkracht gaat toetsgegevens (methode gebonden) verzamelen.
- Er wordt een individueel handelingsplan opgesteld voor lezen (en indien nodig spelling).
- De leerling krijgt tot het volgende meetmoment ondersteuningsniveau 3 voor lezen.
- Dit wordt eventueel herhaald tot een volgend meetmoment.
- Als er sprake is van 3x achtereenvolgens een E (V) score op de DMT vult de intern begeleider het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling - versie 3.0 voor de leerling in om een vergoed dyslexieonderzoek aan te vragen.

Stap 2: Gesprek met ouders

Na punt 3 van stap 1 wordt er een gesprek met de ouders gepland. In dat gesprek kunnen vermoedens betreffende dyslexie worden uitgesproken en daarbij kunnen de verzamelde gegevens met ouders gedeeld worden.

Het moet voor ouders volledig helder zijn welke acties de school gaat ondernemen en wanneer die acties ondernomen worden.

Stap 3: Uitvoeren individueel handelingsplan (ondersteuningsniveau 3)

Bij vermoeden van (ernstige) dyslexie wordt het ondersteuningsniveau opgeschaald naar een individueel handelingsplan waarin we de begeleiding op ondersteuningsniveau 3 formuleren. Dit ondersteuningsniveau is nodig om aan te tonen dat het leesprobleem en de achterstand ernstig en hardnekkig is.

Vormgeven van de ondersteuning in een individueel handelingsplan:

Ondersteuningsniveau 3, 2x 10-12 weken ondersteuning. De KC-er/ IB-er moet betrokken worden.

- Deelperiode 1: 1e 10-12 weken
- Aantal weken: minimaal 10 weken, maximaal 12 weken
- Frequentie per week: bijv. 3x 20 minuten
- Totale duur: minimaal 60 minuten per week!
- Door wie: leerkracht of onderwijsondersteuner, in samenspraak met IB-er
- Organisatie: groepsgrootte max. 4 leerlingen

NB: Een dyslexieonderzoek kan pas aangevraagd worden na 16 maanden leesonderwijs. Maar het starten met de handelingsadviezen kan reeds in groep 3 plaatsvinden, zodat het onderzoek onmiddellijk na 16 maanden leesonderwijs aangevraagd kan worden.

Stap 4: Aanvraag vergoed dyslexieonderzoek middels leerling dossier dyslexie

Om te bepalen of een leerling al dan niet in aanmerking komt voor vergoede diagnostiek in het kader van de vergoedingsregeling dyslexie, is uitgebreide schoolinformatie nodig. Deze informatie wordt verzameld in het leerling dossier dyslexie. Een goed gevuld leerling dossier levert de benodigde argumentatie om een vermoeden van dyslexie op grond van achterstand en hardnekkigheid te onderbouwen.

- Link naar Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling 3.0 <https://swv-riba.nl/wp-content/uploads/2024/03/Protocol-Dyslexie-Diagnostiek-en-Behandeling-3.0.pdf>
- Link naar aanmeldcriteria dyslexieonderzoek via RiBA <https://swv-riba.nl/wp-content/uploads/2024/04/Aanmeldingscriteria-voor-onderzoek-via-RiBA-naar-ernstige-dyslexie.pdf>

Procedure RiBA bij een vermoeden van Ernstige Dyslexie

1. De Intern Begeleider van de Driehoek heeft de taak om een schooldossier op te stellen en het vermoeden van (ernstige) dyslexie te onderbouwen volgens het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling 3.0. Dit schooldossier wordt besproken met de orthopedagoog van RiBA. Dit hoeft niet altijd via een SOT, maar kan ook 1 op 1 met de orthopedagoog besproken worden.
2. Indien de orthopedagoog op basis van het schooldossier aanwijzingen ziet voor het vermoeden van dyslexie wordt het complete dossier overgedragen aan de poortwachter.
3. De poortwachter beoordeelt het dossier en geeft een ontvankelijkheidsverklaring af. Om de twee weken stuurt de poortwachter een lijst naar de gemeente met namen en geboortedata van de leerlingen waarvoor een ontvankelijkheidsverklaring is afgegeven.
4. De leerling mag nu aangemeld worden bij een zorgaanbieder die onderzoekt of de leerling dyslexie heeft. Ouders zijn mede verantwoordelijk voor het doorsturen van het goedgekeurde schooldossier aan de gekozen zorgaanbieder.
5. De aanbieder stuurt een aanvraag naar de gemeente met een verzoek om toestemming voor diagnostiek en eventuele behandeling.
6. De gemeente controleert de aanvraag en geeft een beschikking af. (Is er een akkoord van RiBA? Is de zorgaanbieder een gecontracteerde partij? Is het kind een inwoner van de BAR-gemeenten?)

7. Diagnostiek en behandeling wordt zo snel mogelijk gestart.

- Link naar gecontracteerde dyslexiebehandelaars <https://swv-riba.nl/wp-content/uploads/2024/04/Gecontracteerde-dyslexiebehandelaars-voor-de-periode-2022-2025-pdf.pdf>

Diagnose (ernstige) dyslexie

Wanneer de diagnose dyslexie een feit is, krijgt de leerling een dyslexieverklaring. Deze heeft de leerling ook nodig voor het VO.

Wanneer er sprake is van ED kunnen er ook aanpassingen gedaan worden wat betreft het afnemen van toetsen (methode en LVS). Zie bijlage 1 Richtlijnen afname toetsen leerlingen met dyslexie.

Handige links:

- [Http://www.dyslexiecentraal.nl/](http://www.dyslexiecentraal.nl/)
- [Http://www.swv-RiBA.nl/](http://www.swv-RiBA.nl/)

10. Passend onderwijs

Schoolbesturen hebben sinds de invoering van de Wet Passend Onderwijs in 2014 zorgplicht. Dat betekent dat zij ervoor moeten zorgen dat alle leerlingen die op hun school zitten of die zich bij hun school aanmelden een zo passend mogelijke plek krijgen. Daarmee bedoelen we een onderwijsaanbod dat aansluit bij de kwaliteiten en mogelijkheden van het kind. Als de school de juiste begeleiding niet kan bieden, dan kan dit wellicht op een andere reguliere school of speciale school binnen of buiten het samenwerkingsverband.

Reguliere aanmeldprocedure

- De ouder maakt een afspraak met de school voor een rondleiding.
- Ná de rondleiding (met locatieleider of directie) krijgen ouders een tasje met daarin o.a. het aanmeldformulier. Dit aanmeldformulier dient volledig ingevuld bij school ingeleverd te worden voorzien van een kopie van het ID-bewijs van de leerling.
- Ouders geven door het inleveren van het aanmeldformulier (verklaring punt 3), toestemming om contact op te nemen met het kinderdagverblijf waar de leerling eventueel gebruik van maakt of bij zij-instroom met de school waar de leerling ingeschreven staat. De directie geeft elke aanmelding door aan de intern begeleider.
- De intern begeleider neemt contact op met het kinderdagverblijf of de school en bespreekt eventuele bijzonderheden. Er wordt gekeken of obs De Driehoek de beste plek is voor de leerling (kijkend naar het ondersteuningsprofiel, zie bijlage 2). Bij twijfel vindt er een gesprek plaats met directie/IB en ouders. Wanneer een leerling niet geplaatst kan worden, bespreekt de directie dit met de ouders.

Kleuterinstroom:

- Als er geen bijzonderheden zijn, wordt de leerling in ParnasSys ingevoerd en wordt deze doorgegeven aan de leerkracht van de groep waarin de leerling geplaatst wordt. Pas op de dag dat de leerling op school start, is de aanmelding een officiële inschrijving.
- De leerkracht neemt contact op met ouders om een intakegesprek te plannen. Tijdens dit gesprek wordt de ingevulde 'vragenlijst Kleuter in beeld' doorgenomen. Deze vragenlijst moet in ParnasSys bij de leerling gehangen worden.
- De leerkracht geeft aan in welke groep de leerling komt, zorgt ervoor dat de wenafspraken gemaakt worden (maximaal 4 dagdelen). Dit moet minimaal 8 weken voor de officiële startdatum gepland staan.
- Wanneer de leerling ongeveer 6 weken op school zit, worden de ouders door de leerkracht uitgenodigd voor een voortgangsgesprek.

Zij-instroom:

- Als er geen bijzonderheden zijn, wordt de leerling in ParnasSys ingevoerd en wordt deze door de administratie doorgegeven aan de groepsleerkracht. Plaatsen gebeurt in overleg met directie, administratie en intern begeleider.
- Wanneer de leerling ongeveer 6 weken op school zit, worden de ouders door de leerkracht uitgenodigd voor een voortgangsgesprek.

Toelatingsprocedure kinderen met een specifieke zorgbehoefte

1e fase:

- De ouder(s) vragen aan de directie van de school of het mogelijk is dat hun kind met een handicap of specifieke zorgvraag te zijner tijd als leerling van de school kan worden ingeschreven.
- Het gezin woont in het voedingsgebied van de school (tenzij binnen de gemeente of het Samenwerkingsverband andere afspraken gemaakt zijn).
- Ter oriëntatie vooraf stelt de familie aan de directie nadere informatie ter beschikking. Denk bijvoorbeeld aan de aard van de handicap en of specifieke hulp/verzorging die nodig is.
- De directie geeft aan welke procedure gevolgd wordt.

2e fase:

- De directie en intern begeleider oriënteren zich op overhandigde stukken, informatie en beschikbare literatuur.
- Het verzoek wordt besproken in het zorg- en managementteam van de school. Er wordt een tijdpad uitgezet en er wordt afgesproken wie er de mogelijkheid voor plaatsing gaat onderzoeken.
- Tijdens de eerstvolgende teamvergadering wordt het team ingelicht.
- Via een contactschool wordt er uitgebreide documentatie aangevraagd.

3e fase:

- De directie en/of intern begeleider legt contact met de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf.
- De directie en/of intern begeleider bezoekt één of meer scholen met ervaring met kinderen met de betreffende handicap (bijv. steunpuntscholen).

4e fase:

- De directie en intern begeleider hebben een gesprek met de ouders van het aangemelde kind. In dit gesprek komt uitvoerig aan de orde welke motieven de ouders hebben om hun kind geïntegreerd onderwijs te laten volgen. Tevens wordt de ouders gevraagd aan te geven welke verwachtingen zij, ten aanzien van de school, hebben.
- De directie en/of intern begeleider formuleert een voorstel tot plaatsing, dat aan het team wordt voorgelegd. In dit voorstel worden de voorwaarden tot plaatsing aangegeven. Er wordt gestreefd naar consensus (integratie van een kind met een handicap is geen individuele aangelegenheid).

5e fase:

- Op basis van de verzamelde informatie en meningen neemt de directeur van de school het besluit tot plaatsing en communiceert dit besluit richting de ouders, het bevoegd gezag (bestuur). Dit proces moet binnen 6 weken afgerond worden. Indien nodig mag er een verlenging worden aangevraagd.

11. Doubleren

Een leerling moet zo goed mogelijk begeleid worden bij het doorlopen van een ononderbroken ontwikkeling. Het uitgangspunt van onze school is dan ook dat leerlingen niet doubleren. In sommige gevallen kan doubleren echter zinvol zijn. Er moet dan wel sprake zijn van de verwachting dat een extra leerjaar resultaten zal opleveren.

De school streeft ernaar om besluiten rondom doublure in gezamenlijkheid met ouders te nemen. Wanneer er geen overeenstemming wordt bereikt, neemt de school na een zorgvuldig doorlopen procedure en na afweging van alle relevante factoren het uiteindelijke besluit over de voortgang van de leerling.

Redenen voor doubleren kunnen zijn:

1. Een achterstand in de ontwikkeling in de groepen 1 en 2
2. Problemen in de thuissituatie, waardoor de leerling lange tijd minder goed heeft kunnen functioneren
3. Lichamelijke problemen waardoor de leerling lange tijd heeft moeten verzuimen en een grote achterstand heeft opgelopen
4. Sociaal-emotionele problemen
5. Cognitieve problemen die herhalen van een leerjaar wenselijk maken. Door doubleren krijgt de leerling langer de tijd om de leerstof eigen te maken en een sterkere basis te vormen.

In principe doubleert een kind slechts één keer in haar/zijn schoolloopbaan. Er wordt een plan van aanpak voor het doublurejaar opgesteld. De vorm is afhankelijk van de reden van doublure.

Voordat de beslissing over doubleren genomen wordt, worden de volgende punten overwogen:

- Is er overleg met de ouders geweest en zijn er afspraken gemaakt?
- Is er sprake van een achterstand van meer dan 6 maanden op diverse vak/ontwikkelingsgebieden
- Hoe is het sociaal-emotioneel welzijn van de leerling?
- Is de leerling reeds diverse keren besproken met intern begeleider?
- Zijn er aanpassingen gedaan in de aanpak van de leerling om de didactische ontwikkeling en het sociaal-emotionele welzijn te monitoren?

Tijdspad procedure doubleren

- Na de M cito worden tijdens de groepsbespreking/ leerlingbespreking de leerlingen besproken waarvan de leerkrachten doublure overwegen.
- Aansluitend aan de bovengenoemde besprekingen wordt met de ouders besproken dat hun kind waarschijnlijk zal doubleren. Er wordt met de ouders besproken waarom een doublure

waarschijnlijk nodig is en wat dit voor de leerling betekent en hoe er de rest van het schooljaar gewerkt gaat worden.

- Na de meivakantie volgt opnieuw een gesprek met ouders en wordt definitief besloten of doubleren noodzakelijk is. In dit gesprek worden ook afspraken gemaakt wie het kind op de hoogte stelt van de doublure en wanneer en hoe de leerkracht de groep op de hoogte stelt.
- Bij uitzondering kan de beslissing over doublure na het tweede rapport worden genomen. Dit gebeurt altijd in overleg met de intern begeleider. Als de beslissing na het tweede rapport wordt genomen, wordt dit in een apart gesprek met de ouders medegedeeld.

Herfstleerlingen

In groep 1 stromen leerlingen op verschillende momenten in, dit is afhankelijk van de geboortedatum. Sommige leerlingen hebben slechts enkele maanden onderwijs genoten voor de zomervakantie en anderen bijna een jaar. De overgang van groep 1 naar groep 2 wordt niet alleen door het instroommoment bepaald. Bij ons op school zijn de leerlijnen van ParnasSys (de kleuterrevolutie doelen) leidend.

De zogenaamde 'herfstleerlingen', de kinderen die tussen 1 oktober en 1 januari geboren zijn, hebben ofwel een relatief lange (acht en driekwart jaar) ofwel een relatief korte (zeven en driekwart jaar) basisschool loopbaan, als ze verder ononderbroken de groepen doorlopen. Hoe wij deze 'herfstleerlingen' goed in beeld krijgen, hebben wij omschreven in ons herfstprotocol (zie bijlage 3).

Dit protocol wordt ook ingezet wanneer er twijfel is over de overgang naar groep 3 en er mogelijk sprake kan zijn van een kleuterbouwverlenging.

Bijlage 1   Richtlijnen (cito) toetsafname leerlingen met dyslexie

Hulpmiddelen

Een groot deel van de LVS-toetsen is zowel in een papieren als in een digitale versie beschikbaar. De digitale toetsen Rekenen-Wiskunde, Begrijpend lezen en Spelling beschikken over auditieve ondersteuning. Er kan gekozen worden om de papieren variant van deze toetsen ook in de hogere groepen voor te lezen. Het heeft echter de voorkeur om bij deze leerlingen de toetsen digitaal af te nemen met een voorleesfunctie om te voorkomen dat er bijvoorbeeld door stemgebruik onbewust hints worden gegeven.

Aanpassingen: welke mogelijkheden heeft u?

Algemeen

- Extra afnametijd (met uitzondering van de toetsen op het gebied van technisch lezen).
- Toets in meerdere delen afnemen (met uitzondering van de toetsen op gebied van technisch lezen).
- Vergroten van de teksten van A4 naar A3.

Spelling

In sommige gevallen worden de toetsen 1 op 1 door de leerkracht of de intern begeleider afgenomen zodat ondersteunend materiaal gebruikt kan worden (bijv blokjes van taal in blokjes).

Begrijpend lezen

Voor leerlingen met dyslexie is het toegestaan om de voorleesfunctie aan te zetten zodat zowel de teksten als de opgaven worden voorgelezen. Dit is echter alleen mogelijk bij de digitale toets. De Driehoek heeft gekozen voor Cito afname op papier waarbij de toetsen voor leerlingen met dyslexie voorgelezen mogen worden zo neutraal mogelijk). Het is altijd toegestaan om de leerling een toets van een lager niveau aan te bieden, het zogenoemde 'toetsen op maat'. Daarmee zorgt u ervoor dat de leerling met dyslexie niet een te moeilijke toets hoeft te maken én dat u van die leerling nauwkeurige toetsresultaten krijgt.

Waarom zijn er geen toepassingen toegestaan bij de toetsen Technisch lezen, AVI en DMT? Omdat juist achterblijvende prestaties op deze toetsen een signaal zijn dat er mogelijk sprake is van dyslexie. De toetsen zijn bedoeld om de technische leesvaardigheid van leerlingen in kaart te brengen: hoe vlot en nauwkeurig kunnen ze een geschreven woord of tekst ontsleutelen?

Goed vastleggen en communiceren

Scholen maken soms bewust de keuze om toch hulpmiddelen of aanpassingen toe te staan, hoewel de toets daardoor niet meer echt meet waarvoor deze bedoeld is. Bijvoorbeeld omdat na een aantal jaren onderwijs en extra remediëring duidelijk is geworden dat de leerling een bepaalde vaardigheid niet onder de knie krijgt. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, mits u zich realiseert dat de resultaten van deze leerling op de toets geen valide en betrouwbare meting meer zijn van de betreffende vaardigheid. Het is van belang dit goed is vastgelegd én duidelijk gecommuniceerd naar ouders, behandelaars of een nieuwe school waar een leerling naartoe gaat. Zo weten zij bijvoorbeeld dat 'de vaardigheid in begrijpend lezen van de leerling vergelijkbaar is

met die van zijn groepsgenoten mits de teksten worden voorgelezen.’ Voor de school én de ouders is het van belang dat zij zich realiseren dat deze leerling naar alle waarschijnlijkheid ander onderwijsaanbod nodig zal hebben dan zijn klasgenoten.

Methodetoetsen

- Lettertype vergroten
- Als er een digitale voorleesfunctie is, mag je die gebruiken
- Extra tijd
- De toets opsplitsen in “behapbare” delen

Route 8 (eindtoets)

Voor leerlingen met een dyslexieverklaring kan er gebruik gemaakt worden van ReadSpeaker. Hiermee worden de leesteksten en de vragen voorgelezen. De antwoorden worden niet voorgelezen. De testbegeleider kan deze optie zelf activeren voor de leerlingen met dyslexie. Voor alle leerlingen is het daarnaast mogelijk om het lettertype te vergroten.

Basisondersteuning op het gebied van leren en ontwikkelen op De Driehoek

Basisschool De Driehoek werkt handelingsgericht. Het is een systematische manier van werken, waarbij het aanbod afgestemd is op de onderwijsbehoeften en de basisbehoeften van de leerlingen. Aan de hand van de kindkenmerken wordt gekeken welke onderwijsbehoeften het betreffende kind heeft. Het onderwijs wordt daarop aangepast.

We werken volgens een model van convergente differentiatie. Dit betekent dat we met de hele groep leerlingen telkens aan één set doelen werken. Om die doelen te behalen is er variatie in de aanpak. Alleen als het echt niet anders kan, wijken we hiervan af. Leerlingen mogen dan langer over dezelfde stof doen of werken aan een onderliggend doel. Voor leerlingen die juist meer dan het gemiddelde programma aankunnen, kunnen we de lesstof waar mogelijk compacten. Hierdoor ontstaan er tijd en ruimte in het programma om te kunnen verrijken. Om welke lesstof het gaat, is per leerling verschillend.

Het afstemmen tijdens de les krijgt o.a. vorm door instructie op 3 niveaus aan te bieden. Te weten: instructieniveau, basisniveau en verrijkingsniveau. Voor de leerlingen die verlengde instructie nodig hebben, zorgen we voor passende onderwijshulpmiddelen en eventueel extra hulp en ondersteuning door onderwijsondersteuners waar mogelijk.

Screening van meer begaafde leerlingen gebeurt aan de hand van de QuickScan van DHH (Digitaal Handelingsprotocol Begaafdheid) met aansluitend een eventueel passend vervolgtraject.

Voor de leerlingen die naast het basisaanbod behoefte hebben aan verdieping of verbreding wordt gezorgd voor verrijkingsmateriaal en aansluiting bij leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoefte(n).

De stichting OZHW (Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden) biedt voor meerbegaafde leerlingen een plek in de Erasmusklass (1 dag per week). Waar de leerlingen onderwijs genieten met leerlingen die gelijkgestemd zijn en waar vakken en opdrachten aan bod komen die buiten het curriculum van de reguliere groepen vallen. Het aantal plaatsen is gelimiteerd en ieder schooljaar worden de aanmeldingen afgewogen en bekeken welke leerlingen er geplaatst kunnen worden.

Tevens is er voor groep 8 leerlingen het pregynasium mogelijk. Dit is in samenwerking met het Dalton Lyceum in Barendrecht. Pregymnasium is ook mogelijk in samenwerking met andere VO scholen, maar dan moeten ouders dit zelf regelen en zijn er soms kosten aan verbonden. Voor leerlingen met een uitstroomniveau van VMBO-basis beroeps is er het preFocus.

De Driehoek en onderwijsgroep OZHW borgen actuele kennis en faciliteren medewerkers om kennis en vaardigheden rondom specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften (zoals lezen, spelling en dyslexie, taal/TOS, rekenen/dyscalculie en (hoog)begaafdheid) te ontwikkelen en in de praktijk toe te passen.

Basisondersteuning Lezen/spelling/dyslexie

- De school beschikt over de landelijke protocollen leesproblemen en dyslexie en de teamleden kennen de inhoud hiervan en kunnen de inhoud ervan toepassen in de onderwijspraktijk.
- De school heeft beleid voor het signaleren en aanpakken van lees- en spellingsproblemen en past dit toe: tutorlezen, flitsen, goed gevulde bibliotheek met boeken die up to date zijn zorgen voor diversiteit in het materiaal voor leesaanbod.
- Leerkrachten zijn in staat om ondersteuningsbehoefte te signaleren, op het gebied van lezen en spellen, die kenmerkend zijn voor dyslexie.
- De school is in staat op tijd en adequaat (met hulp van collega's of externe deskundigen) op deze signalen te reageren en dit met ouders te bespreken.
- Leerkrachten zijn in staat om signalen bespreekbaar te maken met de juiste collega's en/of externe deskundigen en/of samenwerkende partners om tot een passende aanpak te komen.
- De school zorgt voor een rijke taal-leeromgeving.
- De school beschikt over een remediërende aanpak voor lezen en spelling.
- De school is in staat om een leerlingdossier op te bouwen dat bruikbaar is als onderbouwing en ondersteuning van Ernstige Dyslexie (ED).
- De school is in staat om ouders te adviseren over passende aanbieders die onderzoek en behandeling van ED (ondersteuningsniveau 4) bieden.
- De school stemt af met ouders en deze externe ondersteuners (dyslexiebehandelaar) om een zo optimaal mogelijk leereffect te realiseren.
- De school biedt leerlingen met lees- en/of spellingproblemen en dyslexie verlengde instructie, verdieping en meer begeleide inoefening (ondersteuningsniveau 2 en 3).
- De school kan aanpassingen doen die in het belang zijn van het welbevinden, de motivatie en zelfredzaamheid van de leerling. Het kan dan gaan om aangepast les- en toetsmateriaal, aanpassingen in de normering, aanpassingen in het onderwijsaanbod en het vinden van passende hulpmiddelen die ingezet kunnen worden in de dagelijkse onderwijspraktijk.
- De leerlingen met een dyslexieverklaring hebben een dyslexiekaart waarin alle afspraken staan die gelden voor de leerling m.b.t. dyslexie.

Basisondersteuning Taal

- De school heeft beleid voor het signaleren en aanpakken van taalachterstanden en taalontwikkelingsstoornissen (TOS) en past dit toe.
- De leerkrachten kunnen het vermoeden van een TOS bij een leerling signaleren. Tevens is de school in staat om tijdig en adequaat op deze signalen te reageren en dit met ouders te bespreken. Eventueel m.b.v. logopedie of andere externe deskundigen.
- Leerkrachten kunnen een taalachterstand signaleren. De school is in staat om tijdig en adequaat op deze signalen te reageren en dit met ouders te bespreken. Eventueel m.b.v. logopedie of andere externe deskundigen.
- Leerkrachten werken indien nodig samen met Auris en zijn in staat om de handelingsadviezen van Auris toe te passen in de onderwijspraktijk.

- De school is in staat ouders te verwijzen naar de juiste partijen voor een eventuele diagnose en behandeling van een TOS.
- De school is op de hoogte van welk aanbod er vanuit Auris beschikbaar is voor leerlingen met taal-spraakproblematiek en/of gehoorproblematiek.
- Leerkrachten zijn in staat om taal gedifferentieerd aan te bieden, zodat (ook) leerlingen met een taalachterstand optimaal hiervan kunnen profiteren.
- Er wordt in de kleutergroepen extra ingezet op woordenschat door een taalrijke leeromgeving te realiseren en door de inzet van LOGO 3000 (methode woordenschat kleuters)
- School denkt in oplossingen als het gaat om communicatie met anderstalige ouders zoals de inzet van een tolk of ouders/volwassenen met dezelfde taal.

Basisondersteuning Rekenen

- De school heeft kennis van het protocol ernstige reken en wiskundeproblemen (ERWD).
- De school is in staat om ondersteuningsvragen op het gebied van rekenen en wiskunde, die mogelijk kenmerkend kunnen zijn voor dyscalculie, te signaleren.
- De school is in staat om tijdig en adequaat op deze signalen te reageren en dit met ouders te bespreken. Eventueel met hulp van collega's of externe deskundigen.
- De school schakelt een rekenspecialist in van RiBA, die leraren kan adviseren over de rekenontwikkeling en kenmerken van dyscalculie.
- De specialist denkt mee over het vormgeven van het onderwijsaanbod en draagt bij aan de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsprofessionals en het ondersteuningsaanbod.
- De school is in staat te adviseren over passende aanbieders die onderzoek en behandeling bieden. De school stemt af met ouders en deze externe ondersteuners om zo optimaal mogelijk leereffect te realiseren. (N.B. tot op heden behoort ERWD niet tot de vergoede zorg vanuit de gemeente of zorgverzekeraar, ouders moeten dit zelf bekostigen).
- De school is in staat om leerlingen met ondersteuningsbehoeften op het gebied van rekenen, wiskunde en dyscalculie passende ondersteuning te bieden d.m.v. gedifferentieerd rekenonderwijs en begeleiding van leerlingen met geringe rekenproblematiek op specifieke deelgebieden.
- De school is in staat om bestaand lesmateriaal aan te passen.
- De school is in staat om aanpassingen in het onderwijs- of toetsprogramma te doen (bijvoorbeeld langer de tijd voor een toets, extra beurten in de klas, spiekboekje, kladpapier of rekenmachine).
- De school is in staat om basale hulpmiddelen in te zetten zoals MAB materiaal of de materialen van Met Sprongen Vooruit.

Basisondersteuning aan leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid

- De school heeft beleid dat ingezet kan worden voor het signaleren van ondersteuningsbehoeften bij leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid. Daarbij is er aandacht voor onderpresteren. De school voert het beleid beschreven op de kwaliteitskaart uit.

- De school heeft beleid voor de ondersteuning van leerlingen waarbij sprake is van (hoog)begaafdheid, aansluitend bij de visie van de school gericht op goed onderwijs voor alle leerlingen. De school voert het beschreven beleid uit. We bieden in de groep een plusmap aan met een grote diversiteit aan verrijkingsmateriaal (rekenen, taal, spelling, divers). Daarnaast hebben we smartgames die ingezet kunnen worden.

Extra ondersteuning op het gebied van leren en ontwikkelen op De Driehoek

We zetten POA (Passen Onderwijs Arrangement) in om leerlingen extra te begeleiden (onderwijsarrangement met OPP). De extra begeleiding wordt verzorgd door onderwijsondersteuners zowel in de groep als buiten de groep die gefinancierd worden vanuit de POA gelden.

We kunnen via SWV RiBA een gericht consult aanvragen voor advies en expertise n.a.v. onze hulpvraag.

We zetten BOUW! In voor de leerlingen die moeite hebben met het aanvankelijk technisch lezen. Auris kan betrokken worden bij leerlingen met een indicatie voor cluster 2 onderwijs, zoals leerlingen met een gehoorbeperking en leerlingen met een Taal Ontwikkelingsstoornis. School kan een onderwijsarrangement of een consult aanvragen waarbij hulp van de ambulant dienstverlener ingezet kan worden in de vorm van advies, observatie of begeleiding in een kleine setting.

Extra ondersteuning lezen

- School biedt leerlingen met een dyslexieverklaring of een vermoeden van dyslexie ondersteuningsniveau 3 aan voor lezen (3x per week 20 min in een kleine onderwijssetting) onder begeleiding van een onderwijsondersteuner.

Extra ondersteuning taal

- Als een leerling een ondersteuningsarrangement toegekend heeft gekregen van Auris, krijgen de leerkracht en de leerling ondersteuning van de ambulant dienstverlener van Auris. Dit houdt in dat de ambulant dienstverlener de leerkracht tips en adviezen geeft voor in de klas om zijn of haar onderwijsaanbod af te stemmen op de leerling.

Extra ondersteuning rekenen

- Voor leerlingen die het tempo van de groep niet kunnen volgen op het gebied van rekenen, is school in staat om het lesstofaanbod aan te passen aan het leertempo van de leerling met de bijbehorende begeleiding.

Extra ondersteuning aan leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid

- Het schoolbestuur faciliteert voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid de Erasmusklass waar de leerlingen 1 dag per week naartoe gaan.

Basisondersteuning op het gebied van motorische, lichamelijke ontwikkeling, medisch handelen en persoonlijke verzorging op De Driehoek

Er wordt per leerling bekeken of er met de beschikbare externe deskundigheid mogelijkheden zijn om deze leerling in onze school op te nemen. Hierbij gaat het om kennis en/of coaching van leerkracht en leerling.

De leerkrachten geven een duidelijke grens aan bij het moeten verrichten van fysieke of medische handelingen.

Het gehele team spreekt de bereidheid uit om voor iedere leerling in ieder geval het gesprek aan te gaan en is bereid tot het zoeken naar een manier van werken waarin alle betrokken partijen zich goed kunnen voelen.

Tot op heden beschikt basisschool De Driehoek over de volgende competenties:

- **Begeleiding van een leerling met motorische beperkingen (rolstoel)**
Tenzij de leerkracht moet helpen met fysieke verzorging, zoals toiletgebruik/verschoning.
- Begeleiding van een leerling met een auditieve beperking
- **Begeleiding van een leerling met diabetes**
Tenzij er medische handelingen verricht moeten worden, zoals prikken en het bepalen van hoeveelheid toe te dienen medicatie.
- Begeleiding van een leerling met allergieën (voeding)
- Begeleiding van een leerling met het syndroom van Down

Extra ondersteuning op het gebied van motorische en lichamelijke ontwikkeling

De school is rolstoeltoegankelijk voor leerlingen met een lichamelijke of motorische beperking en er is aangepast sanitair aanwezig.

Extra ondersteuning op het gebied van medisch handelen en persoonlijke verzorging

De school beschikt over een protocol medisch handelen en medicijnverstrekking waarvan alle teamleden de inhoud kennen. De school handelt volgens dit protocol. Als er medische handelingen moeten worden verricht waar het team nog niet de bekwaamheid voor heeft (en dit wel wil), zal deskundigheid en scholing van buitenaf ingezet moeten worden.

De school beschikt over een afgesloten plek voor het bewaren van medicijnen en heeft afspraken gemaakt over het beheer hiervan.

De school maakt, zo nodig, gebruik van externen; wijkteam, jeugdarts, ambulant ondersteuner (AO), en/ of de gedragswetenschapper (GW-er) en/of andere deskundigen. De school vraagt expliciete toestemming aan ouders voor het uitvoeren van medische handelingen en/of het toedienen van medicijnen en legt deze afspraken vast in de medische kaart die door ouders ondertekent dient te worden.

De school beschikt over voldoende, jaarlijks goed opgeleide BHV-ers.

Basisondersteuning op het gebied van de sociaal-emotioneel ontwikkeling

De Driehoek besteedt veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. We proberen hier duidelijkheid en structuur als uitgangspunten te hanteren. De leerkrachten stemmen hun aanpak gericht op elkaar af, zodat kinderen weten wat er van ze verwacht wordt.

Voor het sociaal emotioneel leren gebruiken we de methode “Kwink”. Wij gebruiken de gecertificeerde signaleringslijsten voor leerkrachten en leerlingen van Leerling in Beeld voor het inzichtelijk maken en stimuleren van sociaal-emotioneel leren en het monitoren van de sociale veiligheid voor de groepen 3 t/m 8.

Daarnaast biedt basisschool de Driehoek op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling:

- Kindtraject (ongeveer 5-7 kindgesprekken) geleid door schoolcontactpersoon wijkteam Barendrecht
- Het voeren van kindgesprekken (leerkracht en (externe) gedragsspecialist)
- Toepassen van het gedachtengoed van “De gouden en zilveren weken”
- Intensief contact met de ouders

Extra ondersteuning op het gebied van de sociaal-emotioneel ontwikkeling

De leerkrachten kunnen in overleg met de intern begeleider een individueel handelingsplan dan wel een groepsplan opstellen op het gebied van gedrag/sociaal emotionele ontwikkeling. De ouders en de leerling(en) worden hierbij betrokken en de leerkracht onderhoudt intensief contact.

Bij een hulpvraag die de basisondersteuning overtreft maken wij gebruik van de expertise van het SWV RiBA, het wijkteam en externe instanties zoals het CJG.

Tevens kan de inzet van een kindercoach geadviseerd worden.

Basisondersteuning op het gebied van gedrag, werkhouding en taakaanpak

De driehoek heeft schoolregels en groepsregels. Deze groepsregels worden aan het begin van ieder schooljaar samen met de leerlingen en de groepsleerkracht geformuleerd. De school zet in op preventie van gedragsproblemen door het hanteren van heldere (gedrags)regels, routines en voorbeeldgedrag van leerkrachten.

Het team is goed in staat om zich een beeld te vormen van de behoeften van de leerlingen op het gebied van de werkhouding en hoe dit bij te sturen. Hierbij worden gesprekken met ouders, kindgesprekken en eventuele leerhulpmiddelen ingezet om een goede werkhouding te realiseren. Op De Driehoek zetten we LEF (Leerlijn Effectieve Functies) van de wegwijs-academie in voor groep 1 t/m 8. Met de LEF worden de executieve functies schoolbreed, van groep 1 t/m 8 ontwikkeld. Executieve vaardigheden zijn de regelfuncties van je hersenen die je nodig hebt om

doelgericht te kunnen denken, handelen en leren. Ze werken als een soort dirigent in je brein: ze helpen je om impulsen te remmen, je aandacht ergens bij te houden, plannen te maken en emoties te reguleren. Allemaal vaardigheden die leerlingen nodig hebben op school om optimaal te kunnen leren en ontwikkelen.

We maken op De Driehoek gebruik van een kwaliteitskaart klassenmanagement waarin staat beschreven welke aanpak en hulpmiddelen we inzetten om de werkhouding en het zelfstandig werken van de leerlingen te bevorderen. Aandachtspunten als haalbaarheid, positie in de groep, dynamiek, welbevinden e.d. worden in dit proces meegenomen.

De school heeft een veiligheidsbeleid en gedragsprotocol. Als er sprake van ongewenst en grensoverschrijdend gedrag is, zet school het gedragsprotocol in.

De school heeft een aanspreekpunt waar leerlingen en ouders terecht kunnen als het gaat om pesten. Melvin Paans is anti-pestcoördinator en Paula Vogelzang is onze vertrouwenspersoon.

Extra ondersteuning op het gebied van gedrag, werkhouding en taakaanpak

Bij een hulpvraag die de basisondersteuning overtreft, maken wij gebruik van de expertise van SWV RiBA en kan er een consult aangevraagd worden voor advies van een ambulant begeleider/ambulant ondersteuner. Tevens kan de expertise van een externe instantie geraadpleegd worden.

Wanneer kunnen wij geen passend onderwijs verzorgen?

Leren en ontwikkelen

De school kan geen passend onderwijs organiseren wanneer de leerlingen door onvoldoende tijd en aandacht of door onvoldoende inzicht in de didactische processen, hun welbevinden structureel verliezen. Ook wanneer er onvoldoende zelfredzaamheid is of kan ontstaan, is geen passend onderwijs mogelijk.

Wanneer er te veel leerlingen in één groep met zeer specifieke ondersteuningsbehoeften zijn, kan er een begrenzing aangegeven worden bij een volgende aanmelding/verzoek tot plaatsing.

Fysiek medisch

Het team van De Driehoek kan geen passend onderwijs verzorgen voor leerlingen...

- Waarvoor specifieke medische handelingen moeten worden verricht waar het team niet achter staat
- Die niet zindelijk zijn en waarbij geen hulp voor dat kind in de klas aanwezig is
- Die volledig doof of blind zijn en dus niet kunnen deelnemen aan het groepsproces
- Met zware epilepsie, infusen, stoma's en drainen waarbij geen continue hulp aanwezig is
- Met het Syndroom van Down waar géén 1 op 1 begeleiding voor is

Gedrag, werkhouding en taakaanpak

De school kan geen onderwijs organiseren voor leerlingen...

- Die voor zichzelf, medeleerlingen of de leerkracht een bedreiging/gevaar vormen zowel fysiek als mentaal
- Met ernstige hechtingsproblematiek
- Waar geen of nauwelijks contact mee gemaakt kan worden (relatie)
- Op het moment dat een leerling ervoor zorgt dat de veiligheid en werksfeer van de groep als geheel in gevaar is of ernstig te lijden heeft, kan basisschool De Driehoek geen passend onderwijs verzorgen.

Bijlage 3   Herfstprotocol

Protocol herfstkinderen (okt, nov, dec) en overgang 2->3

Het wettelijk kader:

De wet op het primair onderwijs (WPO) schrijft voor dat een kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling en dat de basisschool doorlopen moet kunnen worden binnen 8 jaar. (WPO art. 8 lid 7 sub b)

Herfstkinderen zijn kinderen, die geboren zijn in oktober, november en december. Deze kinderen hebben ofwel een lange basisschoolloopbaan (8 en $\frac{3}{4}$ jaar) of een relatief korte basisschoolloopbaan (7 en $\frac{3}{4}$) jaar. Hoe kijken we naar de kinderen? Wij willen dat ons onderwijs aansluit bij de onderwijsbehoeften van kinderen, daarom kijken wij naar de mogelijkheden van een kind en niet alleen naar de leeftijd. Om de ontwikkeling van de kinderen te monitoren maken wij gedurende het jaar gebruik van de leerlijnen die door het Ministerie van Onderwijs zijn ontwikkeld. De volgende ontwikkelingsgebieden staan hierbij centraal:

1. **Sociaal/emotionele ontwikkeling:** samen spelen en werken, mate van zelfvertrouwen, zelfstandigheid, taakgerichtheid, concentratie en werktempo. Ook vullen wij een observatiesysteem in m.b.t. de sociaal emotionele ontwikkeling, ZIEN.
2. **Motorische ontwikkeling:** zowel grove als fijne motoriek; klimmen/klauteren, knippen, scheuren, de juiste pengreep etc.
3. Cognitieve ontwikkeling:
  - **Rekenen:** beginnende gecijferdheid, seriëren, ordenen, cijferkennis en interesse, meten en meetkunde.
  - **Taal:** ontluikende geletterdheid, rijmen, auditieve synthese en analyse, letterkennis en interesse, chronologische volgorde, verhaal voorspellen en navertellen.
4. **Spel:** maakt oogcontact, kan een gesprek aangaan, onderhouden, kan fantasie en creativiteit op juiste manier inzetten. Samen delen en samen spelen.
5. **Werkhouding:** taakgerichtheid, doorzettingsvermogen, zelfredzaamheid en zelfstandigheid

Een kind zal wellicht niet van ál het bovenstaande 100% beheersen, maar zal er wel in meerdere mate aan moeten voldoen. Dus alle genoemde gebieden moeten iig voldoende ontwikkeld zijn.

Daarnaast hanteren wij op De Driehoek een aantal instrumenten om te bepalen, of een kind doorgaat naar de volgende groep.

Namelijk:

- De kleuterrevolutie leerlijnen van ParnasSys (80% behaald)
- Leesvoorwaarden toetsen (bij twijfel)
- Herfstsignalering (leerlingen geboren in okt, nov, dec.)
- BOSOS

De doorstroming naar de volgende groep wordt altijd vanuit de ontwikkeling van het kind bekeken. Ieder kind heeft recht op een stevig fundament zowel cognitief, motorisch als sociaal en we hebben te maken met een (school)rijpheidsproces. Deze rijping vindt individueel plaats. Wij bieden de leerlingen de kans om gedurende de kleuterperiode het volledige programma met succes af te ronden en zo een goede start te kunnen maken in groep 3. Deze kleutertijd zal dus ongeveer 1,5 jaar of 2,5 jaar duren.

Het verloop van groeien tot een 'schoolrijpkind' is, naast de cognitieve, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling, óók een psychologisch en neurologisch proces.

Hierbij moet bijvoorbeeld ook het inzicht, de spanningsboog, belangstelling, doorzettings- en aanpassingsvermogen, om kunnen gaan met gedeelde /uitgestelde aandacht, emotie-regulatie en het vermogen tot relativeren wel in meerdere mate aanwezig of duidelijk al in ontwikkeling zijn.

Stappenplan observatie van de oktober/november/december kinderen:

Jaar 1:

- Observaties van leerkracht van de ontwikkeling van deze kinderen.
- Na 2 weken kennismakingsgesprek met ouders.
- Afname DHH quickscan binnen 6 weken na instroom
- Aan de hand van de kleuterrevolutie leerlijnen volgens het leerlingvolgsysteem van ParnasSys volgen wij de kinderen in hun ontwikkeling (regelmatig observeren en aanbod hierop aanpassen) Op 4 verschillende gebieden; taal, rekenen, motoriek en spel.
- In maart volgt het oudergesprek met leerkracht. De voortgang wordt besproken.
- In juni zijn er wederom oudergesprekken. De gesprekken gaan over de sociaal-emotionele ontwikkeling en de kleuterrevolutie leerlijnen van ParnasSys. Ook al beheerst het kind nog niet alle leerdoelen van groep 1 zal het toch doorstromen naar groep 2.

Jaar 2:

- Vanaf het moment dat de herfstleerlingen doorstromen naar groep 2 wordt de ontwikkeling van deze kinderen nauwlettend in de gaten gehouden. Er is een kans dat het kind naar groep 3 gaat of dat het nog een jaar in groep 2 blijft om te groeien/rijpen.
- In november vinden de oudergesprekken over de sociaal-emotionele ontwikkeling plaats. We bespreken dan ook de verwachtingen uit over het kind en de ontwikkeling.
- In maart volgt het oudergesprek met leerkracht. De ontwikkelingen van de kinderen zijn ook besproken met de intern begeleider. De voortgang wordt besproken en we kijken waar het kind zich bevindt in zijn of haar leerproces. Naar aanleiding daarvan kijken we naar het verdere verloop.
- In april worden de herfstleerlingen (geboren okt,nov,dec)en hun ontwikkeling en leerlijnen die misschien niet naar groep 3 kunnen besproken met IB.
- De uitkomsten hiervan worden in april/mei met ouders besproken.

- Het definitieve besluit (al dan niet door naar gr 3) nemen we uiterlijk in juni en zal met ouders besproken worden. Bij jonge leerlingen nemen we het besluit zo laat mogelijk omdat deze groep vaak nog in korte tijd grote veranderingen doormaken. Hierbij vergroten we de kans op een juist besluit. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor dit besluit ligt bij school.

Het Beslissingsblad van 2 naar 3:

Naam Kind:		Ingevuld door:		
Geboortedatum:		Ingevuld op:		
		0	1	2
Gedrag/werkhouding	Is zelfstandig			
	Is taakgericht			
	Heeft voldoende werktempo			
	Kent de regels en handelt hiernaar			
	Heeft doorzettingsvermogen			
	Is gemotiveerd			
Motoriek	Is zeker in zijn/haar bewegingen			
	Heeft een goede pengreep			
	Fijne motoriek is goed			
	Beheert 80 % van de leerlijn Motoriek uit ParnasSys			
Rekenen	Kan goed tellen tot 20 en terug			
	Kan de dobbelsteenstructuur herkennen			
	Kan splitsen tot 6			
	Kan optel- en aftrekproblemen oplossen			
	Beheerst 80% van de leerlijn Rekenen uit ParnasSys			
Taal	Heeft interesse in boeken en verhalen			
	Herkent 15 letters			
	Minimaal woordvoorraad passief van 2500 woorden			
	Beheerst 80% van de leerlijn Taal uit ParnasSys			
Spel	Kan 20 minuten zelfstandig spelen			
	Beheerst 80% van de leerlijn Spel uit ParnasSys			
Sociaal-emotioneel	Heeft goed contact met andere kinderen			
	Heeft goed contact met de leerkracht			
	Voelt zich op zijn/haar gemak			
	Heeft zelfvertrouwen			
	Is weerbaar			

Puntentotaal	
Beslissing wel of niet groep 3	
Belangrijkste overwegingen	

Besproken met ouders	
Afspraken	

Bereken puntentotaal:

- Als het kind het onderdeel beheerst krijgt het 2 punten, als het kind het nog niet goed beheerst krijgt het 1 punt en als het kind het nog helemaal niet beheerst krijgt het 0 punten.
- Bij de leerlijnen van ParnasSys hanteren wij de 80% norm.
- Tel alle punten op: het maximum is dan 50. 80% moet behaald worden dus is 40 punten het minimum.
- Heeft een leerling aan het eind van groep 2 minder dan 40 punten dan, is er geen sprake van de optimale voorwaarden om naar groep 3 te gaan.
- Dit blad vormt een onderdeel van het besluit, en biedt dus richtlijnen.

Bijlage 4 Procedure aanmelden LWOO/PrO (intern gebruik)

De procedure voor zorgleerlingen is in alle opzichten een andere procedure dan de reguliere adviesprocedure. Door een aansluiting te maken met de reguliere werkwijze, kunnen we het geheel van de advisering overzichtelijker maken voor ouders en scholen.

Er zijn zorgleerlingen die in het VO in aanmerking komen voor Leerweg Ondersteunend Onderwijs (Lwoo) of Praktijk Onderwijs (PrO). De criteria hiervoor zijn te vinden op de site van Koers VO (koersvo.nl). Voor deze leerlingen wordt door de basisschool het traject Zorgleerling In Beeld (ZIB) opgestart. Er wordt dan onderzoek gedaan naar leerniveau/leerachterstand, IQ en sociaal-emotionele ontwikkeling. Op basis van deze gegevens beslist de adviescommissie beoordeling toelaatbaarheid Lwoo/PrO of de leerling voldoet aan de landelijke criteria voor praktijkonderwijs of vmbo met leerwegondersteuning. Wanneer deze adviescommissie de aanvraag voor een Toelaatbaarheidsverklaring (tlv) PrO of aanwijzing Lwoo heeft ontvangen en het dossier compleet is, ontvangt de aanvragende school een ontvangstbevestiging via onderwijs transparant. Koers VO zal na ontvangst van het dossier, mits het dossier compleet is, binnen acht weken een besluit nemen over de toelaatbaarheid van de leerling tot het praktijkonderwijs of de aanwijzing Lwoo (in bijzondere omstandigheden kan deze termijn verlengd worden). Folders over Lwoo en PrO worden in groep 7 aan de ouders van de leerlingen die hiervoor in aanmerking komen uitgedeeld.

De basisschool meldt deze zorgleerlingen in groep 8 vóór 1 oktober aan bij Koers VO.

Deze aanmelding heeft de basisschool besproken met de ouders en ouders moeten toestemming geven om de aanvraag in te mogen dienen. De basisschool levert uiterlijk 1 oktober van het nieuwe schooljaar de gegevens aan via Onderwijs Transparant. Overige relevante informatie worden ook voor 1 oktober aangeleverd door de school.

Eenheid Zorg (onderzoeksbureau) test de leerlingen die in aanmerking komen voor Lwoo en PrO in de periode oktober/november. De testresultaten zijn in december beschikbaar. In maart is de aanmeldperiode voor VO-scholen en dan moeten ouders hun kind hebben ingeschreven op een VO-school. Ook als er nog geen definitief advies ligt of er nog een aanmeldingstraject loopt. Bij een afwijking tussen de uitslag van het onderzoek en de bevindingen van de basisschool, vindt overleg plaats tussen de basisschool en Koers VO en de toekomstige VO-school. De VO-school die ouders in eerste instantie als voorkeurschool hebben aangegeven, nodigt de ouders van de geteste leerlingen uit voor een gesprek, waarin de uitslag van de test en het advies van de basisschool besproken worden.